

HVIDBOG

Brug af energiforbrugsdata for private borgere til strategisk energiplanlægning og energispareformål

Sagsansvarlig

Pernille Aagaard Truelsen

Indehaver, advokat (L), ph.d.

Sagsbehandler

Asgar Janfelt

Partner, advokat

Åboulevarden 49C, 4. sal
8000 Aarhus C

+45 86 18 00 60

+45 25 29 08 43

J.nr. 13008

aj@energiogmiljo.dk
www.energiogmiljo.dk

CVR-nr.: 27078672

28. februar 2018

HVIDBOG

Brug af energiforbrugsdata for private borgere
til strategisk energiplanlægning og energispareformål

Hvidbogen er blevet til i forbindelse med "Energi på Tværs".

Alle projektets rapporter og materiale er tilgængeligt på www.energiptaetvaers.dk

I "Energi på Tværs" samarbejder 33 kommuner, 10 forsyningsselskaber og Region Hovedstaden. Sammen står de på en fælles energivision med mål om at hovedstadsområdet el- og varmeforsyning er fossilfri i 2035. Tilsvarende skal transportsektoren gøres fossilfri i 2050.

Indhold

1. Om hvidbogen	3
2. Aktører	4
2.1. Indledning	4
2.2. Kommuner	4
2.3. Forsyningsvirksomheder	5
2.4. Leverandører af energiforbrugsdata	5
2.5. Den Offentlige Informationsserver (OIS)	5
2.6. Energinet.dk	5
3. Kategorier af oplysninger	6
3.1. BBR-oplysninger.....	6
3.1.1. BBR-oplysninger om energiinstallationer	6
3.1.2. BBR-oplysninger om energiforbrug	8
3.2. Oplysninger om energiforbrug i øvrigt, herunder målerdata.....	10
3.3. Kundeoplysninger	13
3.4. Oplysninger om energimærkning	14
3.5. Kortlægning og forbrugerinformation efter energisparebekendtgørelsen	15
4. Brug af energiforbrugsdata i forbindelse med strategisk energiplanlægning	15
4.1. Forsyningsvirksomhedernes anvendelsesmuligheder.....	15
4.2. Kommunernes anvendelsesmuligheder	16
5. Brug af energiforbrugsdata i forbindelse med individuel energisparerådgivning, herunder fjernaflæste målerdata.....	19
5.1. Forsyningsvirksomhedernes anvendelsesmuligheder.....	19
5.2. Kommunernes anvendelsesmuligheder	21
6. Brug af energiforbrugsdata med henblik på brugerinddragelse	22
7. Introduktion til databeskyttelsesforordningen og dens begreber	23
7.1. Indledning	23
7.2. Hvad er personoplysninger?	24
7.3. Behandlingsbegrebet.....	25
7.4. Dataansvarlige og databehandlere.....	25
7.5. Principper for behandling af personoplysninger	26
7.6. Behandling af almindelige oplysninger	27
7.7. Behandling af følsomme oplysninger	29
7.8. Profilerings	30
7.9. Den registreredes rettigheder	31
7.10. Supplerende regler i databeskyttelsesloven om cpr-oplysninger mv.....	33

1. Om hvidbogen

Denne hvidbog beskriver de juridiske rammer, der gælder for brug af energiforbrugsdata for private borgere til brug for strategisk energiplanlægning og energispareformål.

Hvidbogen beskriver de anvendelsesmuligheder, der gælder for henholdsvis forsyningsselskaber og kommuner.

De juridiske rammer udgøres først og fremmest af den ny data-beskyttelsesforordning, som erstatter den nugældende persondatalov fra den 25. maj 2018, og de supplerende regler i den kommende data-beskyttelseslov. Den særlige regulering om anvendelsen af energiforbrugsdata, der findes i bl.a. BBR-loven er også medtaget i denne hvidbog.

Hvidbogen er opbygget på den måde, at der i afsnit 2 indledes med en kort beskrivelse af de relevante aktører i form af myndigheder og virksomheder mv., som har relevans for energispareindsatsen.

Afsnit 3 indeholder en kategorisering af oplysninger med relevans for energispareindsatsen og en beskrivelse af den særlige regulering om anvendelsen af energiforbrugsdata, der findes i bl.a. BBR-loven.

Dernæst foretages der i afsnit 4-5 en vurdering af, hvordan oplysningerne inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og de nationale regler kan anvendes til brug for henholdsvis strategisk energiplanlægning og energispareformål. I afsnit 5 beskrives ligeledes forsyningsvirksomhedernes anvendelsesmuligheder i forhold til fjernaflæste målerdata. Først beskrives i øvrigt de handlemuligheder, der gælder for forsyningsselskaberne, da disse som udgangspunkt generelt har noget videre muligheder end kommunernes tilsvarende handlemuligheder. Dernæst beskrives kommunernes handlemuligheder.

Afsnit 6 indeholder ligeledes en beskrivelse af forsyningsvirksomhedernes mulighed for at anvende energiforbrugsdata til inddragelse af enkelte forbrugere.

Endelig indeholder hvidbogens afsnit 7 en generel introduktion til data-beskyttelsesforordningen med særligt fokus på de problemstillinger, som er relevante i forhold til energiforbrugsdata.

2. Aktører

2.1. Indledning

I det følgende opregnes og beskrives kort en række aktører i form af myndigheder og virksomheder mv., som kan tænkes at anvende energiforbrugsdata for private borgere til brug for strategisk energiplanlægning og energispareformål.

2.2. Kommuner

Med kommuner sigtes der i denne hvidbog som udgangspunkt til kommunen som myndighed.

Kommunens forpligtelser som overordnet varmeplanmyndighed følger af projektbekendtgørelsens¹ § 4, stk. 1, hvorefter kommunen skal udføre en planlægning for varmforsyningen i kommunen, bl.a. til brug for kommunens behandling og godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg.

Varmeplanlægningen efter projektbekendtgørelsen er noget andet end strategisk energiplanlægning, allerede fordi sidstnævnte også omfatter andre forsyningsformer end varmforsyning.

Strategisk energiplanlægning defineres i Energistyrelsens vejledninger som et planlægningsværktøj, der giver kommunerne mulighed for at planlægge de lokale energiforhold til et mere fleksibelt og energieffektivt energisystem. Planlægningen skal blandt andet bidrage til, at mulighederne for at fremme vedvarende energi og energibesparelser systematisk undersøges, samt bidrager til, at potentialerne udnyttes på en samfundsmæssig hensigtsmæssig måde².

Den strategiske energiplanlægning har ikke noget formelt grundlag i den skrevne lovgivning, men varetages af kommunen på frivillig basis.

Tilsvarende gælder kommunernes indsats på energispareområdet, hvor hjemmelsgrundlaget i Energistyrelsens vejledninger antages at følge de såkaldte kommunalfuldmagtsregler³:

"Kommunerne er begrænset af kommunalfuldmagten i forhold til direkte investeringer i f.eks. energirenovering, men de kan finansiere gennemgang af bygninger med fokus på energiforbrug m.v. Dette kan evt. ske i samarbejde med lokale energiselskaber og i koordinering af deres energispareindsats. Kommunerne har mulighed for at agere som facilitator ved at hjælpe med at søge midler på vegne af aktører. Dette kunne fx være med henblik på støtteordninger for energirenoveringer eller VE-løsninger. Som eksempel kan nævnes Region Syddanmarks initiativ til at samle de

¹ Bekendtgørelse nr. 825 af 24. juni 2016 om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg.

² Vejledning i analyser af systemændring og scenarieanalyser - Strategisk energiplanlægning i kommunerne (Energistyrelsen, oktober 2013), s. 5.

³ Samme sted, s. 40.

syddanske kommuner i et fælles EU-projekt, ELENA, for at fremme grøn vækst og energibesparelser."

Herudover har kommunen en rolle som ejer af kommunale bygninger og dermed gennemførelsen af energispareindsatsen i forhold til disse.

Endelig agerer kommunen også som ejer af kommunale forsyningsvirksomheder. De kommunale forsyningsvirksomheder behandles nedenfor sammen med de forbrugerejede forsyningsvirksomheder.

2.3. Forsyningsvirksomheder

Med forsyningsvirksomheder forstås i denne hvidbog net- og distributionsvirksomheder for henholdsvis varme, el og naturgas, men ikke f.eks. produktionsvirksomheder og elhandelsvirksomheder.

Der sigtes endvidere til både kommunale og forbrugerejede forsyningsvirksomheder.

Forsyningsvirksomhederne er i henhold til energisparebekendtgørelsen forpligtet til at oplyse deres forbrugere om muligheden for at opnå energibesparelser samt kortlægge deres energilevering i deres forsyningsområde fordelt på forbrugerkategorier og kategorier af energianvendelse. Endvidere skal forsyningsvirksomhederne sikre, at der realiseres dokumenterbare energibesparelser gennem energispareprojekter i et omfang, der opfylder de fastsatte energisparemål, der fremgår af bekendtgørelsen.

2.4. Leverandører af energiforbrugsdata

Private leverandører af fjernaflæste målere – som f.eks. Kamstrup – varetager samtidig indsamling og registrering af måleroplysninger på forsyningsvirksomhedernes vegne.

De vil som oftest i praksis ikke agere som selvstændigt dataansvarlige, men alene som databehandlere.

2.5. Den Offentlige Informationsserver (OIS)

Den Offentlige Informationsserver (OIS) drives af staten og varetager bl.a. driften af BBR, hvortil der bl.a. indberettes oplysninger om energiforbrug fra forsyningsvirksomhederne.

2.6. Energinet.dk

Energinet.dk driver datahubben, hvortil der bl.a. indberettes målerdata fra elnetselskaberne.

3. Kategorier af oplysninger

3.1. BBR-oplysninger

Med BBR-oplysninger forstås de oplysninger om bygnings- og boligforhold samt tekniske anlæg m.v., som er registreret for den enkelte ejendom i henhold til BBR-loven⁴.

Den dataansvarlige myndighed for BBR er SKAT, mens ansvaret for den daglige ajourføring af BBR ligger hos kommunen, ejeren og forsyningsselskaberne.

De BBR-oplysninger, som direkte vedrører ejendommens energiforbrug, omfatter navnlig oplysninger om bygningens varmeinstallationer samt oplysninger om selve energiforbruget i form af fjernvarme, naturgas og fyringsolie samt el.

3.1.1. BBR-oplysninger om energiinstallationer

Oplysningerne om bygningens energiinstallationer skal ejeren selv meddele til kommunen i forbindelse med byggeri, der kræver byggetilladelse eller som skal anmeldes. Det følger af ejerens generelle indberetningspligt efter § 14, stk. 1, i bekendtgørelsen om ajourføring af BBR⁵.

Ejeren skal efter bekendtgørelsens § 16 desuden selv meddele alle oplysninger af relevans for registreringen i BBR til kommunen, når ejeren på grundlag af en fremsendt BBR-meddelelse eller på anden måde konstaterer fejl ved registreringen af de i BBR optagne grunde, bygninger og tekniske anlæg mv.

Kommunen skal som led i ajourføringen af BBR tilrettelægge en aktiv indsats for systematisk kontrol af oplysninger i BBR, således, at BBR-registreringerne er tidstro, korrekte og fyldestgørende for såvel eksisterende som påbegyndte bygninger, boliger, tekniske anlæg m.v., jf. bekendtgørelsen § 22, stk. 1.

Der blev ved lov nr. 640 af 12. juni 2013 indsat en bemyndigelse i BBR-lovens § 4, stk. 4, for ministeren til også at pålægge forsyningsvirksomhederne en indberetningspligt til BBR, for så vidt angår ejendommens installationer, udover den indberetningspligt, der allerede gjaldt med hensyn til ejendommens energiforbrug, jf. pkt. O nedenfor.

Den udvidede bemyndigelse er imidlertid ikke udnyttet, og forsyningsvirksomhederne har i dag således fortsat ikke nogen indberetningspligt til BBR, for så vidt angår ejendommens installationer.

BBR-oplysninger om energiinstallationer kan indhentes fra BBR i samme omfang som andre BBR-oplysninger.

⁴ Lov om bygnings- og boligregistrering, jf. lovbekendtgørelse nr. 1080 af 5. september 2013.

⁵ Bekendtgørelse nr. 1010 af 24. oktober 2012 om ajourføring af Bygnings- og Boligregistret (BBR) som ændret senest ved bekendtgørelse nr. 1315 af 11. november 2016.

De almindelige regler om indhentelse af oplysninger fra BBR – og altså herunder også BBR-oplysninger om energiforbrug – fremgår af BBR-lovens § 5.

Offentlige myndigheder kan efter BBR-lovens § 5, stk. 1, generelt således kræve at få meddelt sådanne oplysninger fra BBR, som har betydning for en sags afgørelse eller for myndighedens virksomhed.

Herudover har koncessionerede selskaber efter lovens § 5, stk. 2, ret til på begæring at gøre sig bekendt med de registrerede aktuelle oplysninger i BBR, der er af betydning for en sags afgørelse eller for selskabets virksomhed. Begrebet koncessionerede selskaber er ikke nærmere defineret i BBR-loven⁶.

Det samme gælder efter lovens § 5, stk. 3 og 4, for virksomheder m.v., som skal bruge oplysningerne i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art eller til brug i andet lovligt øjemed, samt for private borgere.

Koncessionerede selskabers, virksomheders mv. og private borgers adgang til BBR omfatter dog netop kun registrerede aktuelle oplysninger, mens myndighedsadgangen som udgangspunkt også omfatter historiske oplysninger.

De nærmere regler om videregivelse af BBR- data og øvrige ejendomsdata findes i OIS-bekendtgørelsen⁷.

Videregivelsen kan efter bekendtgørelsens § 2, stk. 1-4, navnlig ske ved enkeltopslag gennem statens Offentlige Informationsserver (OIS) eller som masseudtræk til rekvirenter via en datadistributør.

Bekendtgørelsen indeholder en generel begrænsning for videregivelsen i § 3. Bestemmelsen fastlår, at der ikke kan gives adgang til eller ske videregivelse af oplysninger, hvis modtagerens interesse i at få kendskab til oplysningerne må vige for afgørende hensyn til offentlige interesser, herunder navnlig til statens og den offentlige sikkerhed. Det fremgår endvidere, at den registreredes indsigtret reguleres efter reglerne i lov om behandling af personoplysninger.

Kommunen kan som primær bruger af BBR selv foretage både enkelt- og masseopslag i BBR-data for hele landet efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1, i forbindelse med løsningen af egne offentlige forvaltningsopgaver. Hvis en privat virksomhed ønsker adgang til masseudtræk fra BBR, skal virksomheden som rekvirent derimod indgå en slutbrugeraftale med en datadistributør efter bekendtgørelsens § 11, stk. 1.

⁶ Man kan overveje, om en energidistributionsvirksomhed må anses for et koncessioneret selskab i BBR-lovens forstand, når virksomheden er pålagt en forsyningspligt via en projektkendelse efter varmforsyningsloven mv. Spørgsmålet er dog næppe praktisk relevant, da virksomheden som udgangspunkt under alle omstændigheder vil have adgang til de samme oplysninger efter § 5, stk. 3.

⁷ Bekendtgørelse nr. 195 af 3. juli 2008 om videregivelse af data fra Bygnings- og Boligregistret (BBR) og øvrige ejendomsdata (OIS-Bekendtgørelsen) som ændret ved bekendtgørelse nr. 2 af 4. januar 2010.

BBR-oplysninger om ejendommens energianlægninger anses for almindelige oplysninger i databeskyttelsesforordningens forstand. Behandlingen af oplysningerne skal derfor opfylde betingelserne i forordningens artikel 6. Desuden skal behandlingen være i overensstemmelse med de nationale regler, der følger af BBR-lovens § 5.

Det betyder for kommunens vedkommende, at oplysningen skal have betydning for en sags afgørelse eller for kommunen som virksomhed. For forsyningsvirksomheders vedkommende forudsætter det, at oplysningen er til brug for den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art eller i andet lovligt øjemed.

Forsyningsvirksomheders adgang til oplysninger via masseudtræk forudsætter, at virksomheden indgår en slutbrugeraftale med en datadistributør, mens kommunen kan foretage masseopslag selv.

3.1.2. BBR-oplysninger om energiforbrug

Oplysninger om ejendommens energiforbrug i form af fjernvarme, naturgas eller fyringsolie, indberettes af forsyningsvirksomhederne efter bekendtgørelsen om energiforsyningsvirksomhedernes indberetningspligt til BBR⁸.

BBR-loven indeholder en væsentlig begrænsning for brugen af oplysninger om ejendommens energiforbrug i lovens § 3, stk. 6, som fastslår, at registrets oplysninger ikke må benyttes til kontrol med energiforbrug.

Bestemmelsen blev i 2012 foreslået⁹ ændret, således at der godt ville kunne ske kontrol af energiforbruget med henblik på opfyldelsen af det oplysnings-, planlægnings- og energieffektiviseringsformål, som oplysningerne var indsamlet til.

Ændringen udgik imidlertid af det endeligt vedtagne lovforslag med den udtrykkelige begrundelse, at der ikke var politisk opbakning til at lade energiforbrugsdata i BBR udgøre grundlaget for at målrette oplysningsaktiviteter til forbrugere med et særlig højt energiforbrug¹⁰.

BBR-oplysninger om energiforbrug vil efter de nævnte lovforarbejder herefter ikke kunne anvendes til at målrette oplysningsaktiviteter til forbrugere med et særlig højt energiforbrug eller til andre planlægnings- og energieffektiviseringsformål.

Det må i hvert fald antages at gælde, hvis der er tale om personhenførbare oplysninger, jf. herved BBR-lovens § 5, stk. 5, som indeholder denne

⁸ Bekendtgørelse nr. 152 af 18. februar 2013 om energiforsyningsvirksomhedernes indberetningspligt til Bygnings- og Boligregistret (BBR).

⁹ L 150 (2012/1): Forslag til lov om ændring af byggelov og lov om bygnings- og boligregistrering.

¹⁰ Klima-, Energi- og Bygningsudvalgets betænkning til lovforslaget af 16. maj 2013.

udtømmende opregning af, hvem personhenførbare BBR-oplysninger om energiforbrug videregives til og med hvilket formål:

"Personhenførbare oplysninger om energiforbrug fra Bygnings- og Boligregistret kan kun videregives til ejendommens ejer, offentlige myndigheder og den Offentlige InformationsServers datadistributører. Sådanne oplysninger kan dog tillige videregives til virksomheder og personer, der ifølge lov om fremme af energibesparelser i bygninger er berettigede til at udarbejde energimærkninger af bygninger eller udføre eftersyn af kedel- og varmeanlæg i bygninger, når videregivelsen sker til brug for udarbejdelsen af energimærkning eller udførelse af eftersyn. Ministeren for by, bolig og landdistrikter kan endvidere videregive personhenførbare oplysninger om energiforbrug fra Bygnings- og Boligregistret til forskningsbrug."

Bestemmelsen omfattede oprindeligt kun 1. pkt., der blev indsat i BBR-loven ved lov nr. 1276 af 16. december 2009. Det forudsættes i lovforslagets¹¹ bemærkninger, at der ved videregivelsen af disse oplysninger ikke skal ske en særskilt vurdering i forhold til persondataloven, da bestemmelsen vurderes at ligge indenfor rammerne af databeskyttelsesdirektivet.

Det betyder, at personhenførbare BBR-oplysninger om energiforbrug altid må videregives til ejeren selv og til offentlige myndigheder samt datadistributører.

Videregivelse til andre, herunder forsyningselskaber, vil derimod alene kunne ske i det omfang, det følger af bestemmelsens 2. og 3. pkt.

Formålet med bestemmelsens 2. pkt., som blev indsat ved lov nr. 398 af 2. maj 2012, var ifølge lovforslagets¹² bemærkninger bl.a. at give de tekniske eksperter, som foretager eftersyn af kedel- og varmeanlæg, adgang til oplysninger i BBR om det registrerede energiforbrug. Herved ville de tekniske eksperters muligheder for at yde kvalificeret rådgivning om energibesparelser blive større end hidtil, hvor de var afhængige af at få oplysningerne fra ejeren.

Endelig blev bestemmelsens 3. pkt., der giver mulighed for at videregive personhenførbare oplysninger om energiforbrug til forskningsbrug, indsat ved lov nr. 640 af 12. juni 2013. Ændringen fremgik af samme lovforslag som den ovennævnte foreslåede ændring af lovens § 3, stk. 6, hvor Folketinget i sidste ende afstod fra at tillade videregivelsen af de pågældende oplysninger til oplysnings-, planlægnings- og energieffektiviseringsformål. Det må på den baggrund antages, at videregivelse af oplysningerne til energieffektiviseringsformål mv. heller ikke vil kunne ske i medfør af bestemmelsens 3. pkt.

At BBR-oplysninger om energiforbrug ikke må være personhenførbare, betyder, at oplysningerne ikke må kunne henføres til enkelte personer eller

¹¹ L 47 (2009/1): Forslag til lov om ændring af lov om bygnings- og boligregistrering.

¹² L 84 (2011/1): Forslag til lov om ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger, lov om bygnings- og boligregistrering samt byggeloven.

familier. Derimod vil der ikke være tale om videregivelse af personhenførelse oplysninger, hvis energiforbruget vedrører en bygning med flere boligenheder, forretninger eller kontorer mv. Ligeledes vil oplysningerne kunne videregives via en datadistributør, hvis det sker i anonymiseret eller aggregeret form¹³.

Personhenførbare BBR-oplysninger om energiforbrug må efter BBR-lovens § 3, stk. 6, generelt ikke anvendes til kontrol af energiforbruget, heller ikke når det sker med henblik på opfyldelsen af oplysnings-, planlægnings- og energieffektiviseringsformål. Selv til brug for andre formål må oplysningerne efter § 5, stk. 5, som udgangspunkt heller ikke videregives til andre end ejendommens ejer, offentlige myndigheder og den Offentlige InformationsServers datadistributører. Dog må oplysningerne også videregives til private virksomheder mv., hvis det sker til brug for energimærkning, eftersyn af kedel- og varmeanlæg eller til forskningsbrug.

Oplysningerne om energiforbruget i bygninger med flere boligenheder, forretninger eller kontorer mv. anses ikke for personhenførbare oplysninger og vil således kunne videregives uanset de ovennævnte bestemmelser.

Eventuelt personhenførbare oplysninger vil endvidere altid kunne videregives i anonymiseret eller aggregeret form, hvis rekvirenten indgår en slutbrugeraftale med en dataleverandør.

3.2. Oplysninger om energiforbrug i øvrigt, herunder målerdata

Forsyningsvirksomheder indsamler som led i selve kundeforholdet selv oplysninger om den enkelte kundes målte energiforbrug til brug for faktureringen.

Det retlige grundlag for indsamlingen af oplysningerne udgøres således først og fremmest af den aftale, som forsyningsvirksomheden har indgået med forbrugeren om levering af el, naturgas eller fjernvarme.

Forsyningsvirksomhederne er endvidere også underlagt en offentligretlig forpligtelse til at oplyse slutkunder om deres energiforbrug, fakturering i medfør heraf samt andre faktureringsoplysninger.

Denne offentligretlige forpligtelse, der forudsætningsvis også indebærer en forpligtelse til at måle energiforbruget, følger af bekendtgørelse nr. 1395 af 25. november 2016 om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering m.v. Bekendtgørelsen regulerer ikke videregivelsen af de pågældende oplysninger til tredjemand.

¹³ Økonomi- og Erhvervsministerens besvarelse af 10. november 2009 af spørgsmål 1 (L 47, 2009/1).

Forsyningsvirksomhederne er som nævnt under pkt. 3.1.2 desuden forpligtet til at indberette oplysningerne til BBR i henhold til bekendtgørelsen om energiforsyningsvirksomhedernes indberetningspligt til BBR.

Måling af el, naturgas og fjernvarme kan for alle tre forsyningsarters vedkommende ske via fjernaflæste målere.

Det er dog kun på elforsyningsområdet, at netvirksomhederne er underlagt en offentligretlig forpligtelse til at anvende fjernaflæste målere, jf. bekendtgørelse om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget¹⁴ § 2, stk.1, hvorefter netvirksomhederne skal sikre, at der er idriftsat fjernaflæste elmålere hos alle slutbrugere inden den 31. december 2020.

Målerdataene registreres efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1, ved, at netvirksomhederne indsender timemålte forbrugsdata fra de pågældende slutforbrugere til datahubben.

Datahubben er etableret og drives af energinet.dk i henhold til elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 7, som blev indsat i loven ved lov nr. 622 af 11. juni 2010. Det forudsættes i lovforslagets bemærkninger¹⁵, at der ikke med datahubben skabes en videre adgang til behandling af personoplysninger, end hvad der følger af persondataloven, og netvirksomhederne fortsat vil være ansvarlige for indhentning af måledata og dataansvarlige for både måle- og stamdata.

Slutforbrugerne har adgang til deres egne kundedata i datahubben via hjemmesiden Eloverblik.dk.

Netvirksomhederne kan tilgå oplysningerne inden for rammerne af de vilkår, Energinet.dk har opstillet herfor¹⁶. Det fremgår af vilkårene, at netvirksomheden selv er forpligtet til at sikre sig nødvendigt samtykke, hvis netvirksomheden ønsker at behandle oplysninger, som er henførbare til en fysisk person. Netvirksomhederne anvender bl.a. oplysningerne for at kunne overholde deres indberetningspligt til BBR.

Tredjeparts adgang til oplysningerne i datahubben forudsætter ifølge Energinet.dk's vilkår under alle omstændigheder, at den pågældende kunde har givet tredjeparten fuldmagt hertil¹⁷.

På fjernvarmeområdet sker indsamlingen af målerdata via fjernaflæste målere på privatretligt grundlag, idet den enkelte fjernvarmedistributionsvirksomhed i praksis vil have indgået en databehandleraftale herom med den pågældende målerleverandør.

Den ovennævnte offentligretlige regulering fastlægger i øvrigt ikke nogle konkrete begrænsninger med hensyn til, i hvilket omfang oplysninger om energiforbrug må videregives og med hvilket formål.

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 1358 af 3. december 2013 om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget.

¹⁵ L 154 (2009/1): Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning, lov om varmforsyning og forskellige andre love samt om ophævelse af lov om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v.

¹⁶ Vilkår for adgang til og brug af datahub – Netvirksomhed (Energinet.dk, 1. april 2016).

¹⁷ Vilkår for adgang til og brug af datahub – tredjepart (Energinet.dk, 15. marts 2016).

En sådan begrænsning fremgik faktisk tidligere af energisparebekendtgørelsen.

Den tidligere energibesparebekendtgørelse¹⁸ indeholdt i § 5, stk. 3, fastslog således, at net- og distributionsvirksomhederne i forbindelse med deres generelle kortlægning af energiforbruget ikke måtte offentliggøre eller meddele informationer, som muliggjorde identificering af energiforbruget hos en enkelt forbruger, uden den pågældendes skriftlige samtykke.

Denne bestemmelse er imidlertid ikke medtaget i den nugældende energisparebekendtgørelse¹⁹. Energistyrelsen har telefonisk oplyst, at udeladelsen beror på en antagelse, om at sådan videregivelse under alle omstændigheder ville være i strid med de almindelige persondataregler, og således ikke forudsættes at indebære nogen realitetsændring i forhold til den tidligere bekendtgørelses § 5, stk. 3. Efterfølgende har styrelsen oplyst, at bestemmelsen vil blive medtaget igen ved den næste revision af energisparebekendtgørelsen, som ventes i høring ultimo marts 2018²⁰.

Forsyningsvirksomhedernes adgang til at videregive oplysninger om energiforbrug skal således alene vurderes efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, idet oplysningerne må anses for almindelige (ikke-følsomme) oplysninger i forordningens forstand.

Det skal i den forbindelse nævnes, at Artikel 29-gruppen vedrørende databeskyttelse, som er nedsat i henhold til databeskyttelsesdirektivet, har afgivet en udtalelse om intelligent måling²¹, hvor anvendelsen af målerdata til forskellige energispareformål mv. vurderes i forhold til direktivets bestemmelser. Udtalelsen vil blive inddraget under vurderingen af de forskellige anvendelsesmuligheder i hvidbogens følgende afsnit.

18 Bekendtgørelse nr. 840 af 28. juni 2016 om energispareydelse i net- og distributionsvirksomheder.

19 Bekendtgørelse nr. 1622 af 18. december 2017 om energispareydelse i net- og distributionsvirksomheder.

20 Det må i givet fald overvejes, om en sådan indskrænkning, der konkret må antages at ville angå interesseafvejningsreglen i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra f, er i overensstemmelse med forordningens artikel 6, stk. 2, da medlemsstaternes nationale råderum efter denne bestemmelse kun vedrører artikel 6, stk. 1, litra c og e. Se herom Justitsministeriets betænkning om databeskyttelsesforordningen og de retlige rammer for dansk lovgivning (betænkning nr. 1565), s. 151, samt afsnit 7.6 nedenfor.

21 Udtalelse nr. 12/2011 om intelligent måling (Artikel 29-gruppen vedrørende databeskyttelse, vedtaget den 4. april 2011).

Forsyningsvirksomhedernes behandling af egne oplysninger om energiforbrug er ikke underlagt de samme begrænsninger i national dansk ret, som det der gælder for videregivelsen af de tilsvarende oplysninger, som er registret i BBR. Energisparebekendtgørelsen indeholdt tidligere et udtrykkeligt forbud mod offentliggørelse eller videregivelse af sådanne oplysninger uden forbrugerens samtykke. Den pågældende bestemmelse er imidlertid ikke medtaget i den nugældende energisparebekendtgørelse.

Forsyningsvirksomhedernes adgang til at offentliggøre og videregive oplysninger om energiforbrug skal således alene vurderes efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, idet oplysningerne må anses for almindelige (ikke-følsomme) oplysninger i forordningens forstand.

Det må dog formentlig fortsat anses for tvivlsomt, om energispareformål i sig selv kan begrunde, at oplysningerne ligefrem offentliggøres, hvorimod f.eks. øget indhentelse af målerdata med samme formål som udgangspunkt vil være berettiget, jf. afsnit 5.1 nedenfor.

3.3. Kundeoplysninger

Forsyningssselskaberne vil som led i kundeforholdet navnlig også indsamle personlige data om den enkelte slutbruger. Disse oplysninger omfatter bl.a. navn, adresse, cpr-nummer, e-mailadresse og telefonnummer (til brug for servicemeddelelser mv. via sms).

Behandlingen af disse oplysninger er omfattet af de regler i databeskyttelsesforordningen og af databeskyttelseslovens særlige regler om behandling af cpr-oplysninger og af personoplysninger i markedsføringsøjemed, som er behandlet i afsnit 7.10.

Forsyningssselskaberne vil som led i kundeforholdet indsamle personlige oplysninger om den enkelte slutbruger. Disse oplysninger omfatter bl.a. navn, adresse, cpr-nummer, e-mailadresse og telefonnummer (til brug for servicemeddelelser mv. via sms). Cpr-oplysningerne vil generelt ikke kunne videregives, heller til brug for energispareformål, uden kundens samtykke.

De øvrige kundeoplysninger vil uden kundens samtykke derimod godt kunne videregives til en privat aktør som f.eks. en energirådgiver. Det gælder som udgangspunkt også selvom videregivelsen i det konkrete tilfælde må antages primært at ske i markedsføringsøjemed. Personoplysninger om energiforbrug vil derimod ikke kunne videregives til brug for markedsføringsformål alene.

3.4. Oplysninger om energimærkning

De nærmere regler om energimærkning af bygninger i medfør af lov om fremme af energibesparelser i bygninger findes i energimærkebekendtgørelsen ²².

Selve energimærkningsrapporten genereres af Energistyrelsen og offentliggøres på Energistyrelsens hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1.

Spørgsmålet er, om den dokumentation, som ligger til grund for energimærkninger – herunder oplysninger om det indberettede energiforbrug – også vil kunne indhentes hos Energistyrelsen af kommuner eller forsyningsvirksomheder til brug for strategisk energiplanlægning eller konkrete energisparerådgivning.

Det følger af bekendtgørelsens § 13, stk. 4, at Energistyrelsen skal opbevare den indberettede dokumentation for den gennemførte energimærkning i energimærkets gyldighedsperiode. Den til enhver tid værende ejer af en bygning kan i perioden, hvor Energistyrelsen er forpligtet til at opbevare dokumentationen, få elektronisk adgang til oplysninger vedrørende det pågældende energimærke, som er indberettet til Energistyrelsen.

Selve energimærkningsrapporten er som nævnt offentlig tilgængelig, herunder også for kommuner og forsyningsvirksomheder. En eventuel videreanvendelse af rapporterne i f.eks. kampagneøjemed skal herefter vurderes efter databeskyttelsesforordningens almindelige regler, jf. afsnit 5.2.

Energistyrelsen er i henhold til bekendtgørelsen imidlertid ikke forpligtet til at udlevere den underliggende dokumentation for den gennemførte energimærkning til andre end ejeren.

Det udelukker på den anden side ikke, at Energistyrelsen udleverer dokumentation til kommuner eller forsyningsvirksomheder, hvis oplysningen må anses for nødvendige til brug for strategisk energiplanlægning eller konkrete energisparerådgivning. Det skyldes, at udleveringen af oplysningerne da vil have hjemmel i data-beskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. Se om denne bestemmelse afsnit 7.5 nedenfor.

Spørgsmålet er dog fortsat, om Energistyrelsen selv vurderer at have det fornødne hjemmelsgrundlag for at udlevere oplysningerne til kommuner og forsyningsvirksomheder, hvis energimærkebekendtgørelsen ikke fastlægger nogen egentlig pligt hertil.

Det vides ikke, hvordan Energistyrelsen i praksis har forholdt sig til problemstillingen tidligere. Det kan således heller ikke udelukkes, at styrelsen finder, at spørgsmålet i givet fald må afklares ved en ændring af energisparebekendtgørelsen, selvom styrelsen i øvrigt måtte være imødekommende heroverfor.

3.5. Kortlægning og forbrugerinformation efter energisparebekendtgørelsen

Forsyningsvirksomhederne er i henhold energisparebekendtgørelsen underlagt en generel oplysningspligt, der omfatter en forpligtelse til at give forbrugerne information om energibesparelser og desuden kortlægge energiforbruget i deres leveringsområde.

Efter energisparebekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal distributionsvirksomhederne således give oplysning til alle forbrugerkategorier i forsyningsområdet om mulighederne for at opnå energibesparelser, herunder ved individuel rådgivning af forbrugerne, generel information, hjemmesider, informationsmateriale, undervisning og anden oplysningsvirksomhed.

Endvidere skal net- og distributionsvirksomhederne efter bekendtgørelsens § 4, stk. 1, kortlægge deres energilevering i deres forsyningsområde fordelt på forbrugerkategorier og kategorier af energianvendelse.

Net- og distributionsvirksomhederne skal efter § bekendtgørelsens 4, stk. 2, således offentliggøre de informationer om energiforbrug, som fremkommer ved kortlægningen, på en offentligt tilgængelig hjemmeside eller på anden tydelig måde eller meddele disse informationer efter anmodning. I anmodningen skal de informationer, som ønskes meddelt, være identificeret.

4. Brug af energiforbrugsdata i forbindelse med strategisk energiplanlægning

4.1. Forsyningsvirksomhedernes anvendelsesmuligheder

Den strategisk energiplanlægning

Forsyningssselskabernes generelle energispareindsats omfatter bl.a. den kortlægning af energiforbruget, som forsyningssselskaberne skal foretage i henhold til energisparebekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. afsnit 3.5 ovenfor.

Kortlægningen vil f.eks. kunne offentliggøres i form af et benchmark (smiley-ordning), hvor energiforbruget per opvarmet arealenhed opgøres på stikvejsniveau eller på et andet niveau, så længe forbruget ikke kan henføres til enkeltpersoner eller enkelte familier.

Af forarbejderne til BBR-loven, der er omtalt i afsnit 3.1.2, følger det således, at der ikke vil være tale om videregivelse af personhenføre oplysninger, hvis energiforbruget vedrører en bygning med flere boligenheder, forretninger eller kontorer mv.

Forsyningsvirksomhederne vil som udgangspunkt selv kunne indhente oplysninger om den enkelte bygnings energiforbrug i sine egne registre eller hos den databehandler, som indhenter og opbevarer oplysningerne på den dataansvarliges vegne.

Hvis der for elnetselskabernes vedkommende er tale om oplysninger, der findes i datahubben, vil forsyningsselskaberne uden den registreredes samtykke kunne indhente oplysningerne med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c og e. Energinet.dk vil som dataansvarlig for datahubben ligeledes selv kunne udlevere oplysningerne til forsyningsselskaberne med hjemmel i de samme bestemmelser.

Det skyldes, at indhentelsen af oplysningerne er et nødvendigt led i den kortlægning, som forsyningsselskaberne er retligt forpligtet til at varetage efter energisparebekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Når oplysningerne er indhentet, vil forsyningsselskaberne herefter selv skulle foretage den nødvendige anonymisering af oplysningerne og/eller aggregere oplysningerne på f.eks. stikvejsniveau inden offentliggørelsen.

Det må således antages, at offentliggørelse af oplysninger om enkeltpersoners energiforbrug vil gå videre end nødvendigt i forhold til kortlægningen efter energisparebekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Derimod vil forsyningsvirksomheder ikke selv kunne trække oplysninger om enkeltpersoners energiforbrug i BBR, men vil være nødt at rekvirere oplysningerne i anonymiseret eller aggregeret form via en datadistributør, jf. afsnit 3.1.2. Det kan f.eks. være relevant, hvis der ved kortlægningen også skal inddrages oplysninger om energiforbruget for andre forsyningsarter.

Endelig vil det for forsyningsselskaberne også være relevant at anvende oplysninger om eventuelle supplerende varmeinstallationer i den enkelte bygning.

Disse oplysninger findes i BBR og kan indhentes til brug for energispareindsatsen uden de samme begrænsninger, der gør sig gældende for oplysninger om det løbende energiforbrug. Kvaliteten af BBR-oplysningerne om bygningens varmeinstallationer hæmmes dog af, at der tilsyneladende endnu ikke er pålagt forsyningsselskaberne en forpligtelse til at indberette disse oplysninger til BBR, trods den bemyndigelse, der i 2013 blev indsat i lovens § 4, stk. 4, i 2013, jf. afsnit 3.1.1 ovenfor.

Da der ikke som led i den generelle energispareindsats forudsættes at ske offentliggørelse af personoplysninger om energiforbrug, skal forsyningsvirksomhederne i sagens natur heller ikke oplyse forbrugerne herom.

Derimod vil forsyningsvirksomhederne være forpligtet til at oplyse forbrugerne om, at oplysninger om deres energiforbrug behandles som led i den generelle energispareindsats, også selvom den efterfølgende offentliggørelse af oplysningerne alene sker i anonymiseret eller aggregeret form.

4.2. Kommunernes anvendelsesmuligheder

Kommunernes adgang til at bruge energiforbrugsdata for private

borgere i forbindelse med den strategiske energiplanlægning hæmmes af, at kommunerne som udgangspunkt ikke har oplysningerne selv, men må indhente dem enten via BBR, datahubben eller hos forsyningsvirksomhederne selv.

For så vidt angår BBR-oplysninger, følger det som af BBR-lovens § 5, stk. 1, at der på begæring af offentlige myndigheder skal meddeles sådanne oplysninger fra registret, som har betydning for en sags afgørelse eller for myndighedens virksomhed.

Man kan i den forbindelse argumentere for, at kommunernes frivillige varetagelse af strategisk energiplanlægning også udgør myndighedsvirksomhed efter BBR-lovens § 5, stk. 1, og at kommunen til brug herfor derfor også har krav på at få meddelt oplysninger fra BBR om enkeltpersoners energiforbrug.

Det skal dog samtidig ses i lyset af BBR-lovens § 3, stk. 6, som fastslår, at registrets oplysninger ikke må benyttes til kontrol med energiforbrug. BBR-oplysninger om energiforbrug vil efter denne bestemmelse antageligvis således ikke kunne anvendes til målrettede oplysningsaktiviteter til forbrugere med et særlig højt energiforbrug eller til andre planlægnings- og energieffektiviseringsformål, jf. afsnit 3.1.2.

Uanset kommunens almindelige adgang til at modtage BBR-oplysninger som offentlig myndighed efter lovens § 5, stk. 1, vil kommunen efter den mere specielle bestemmelse i lovens § 3, stk. 6, antageligvis således ikke kunne indhente oplysninger om enkeltpersoners energiforbrug fra BBR, selvom det sker til brug for kommunens strategiske energiplanlægning.

Det bemærkes, at forbuddet i den mere specielle bestemmelse i BBR-lovens § 3, stk. 6, antageligvis også udelukker, at oplysningerne kan anses for indhentet til brug for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. Det betyder, at indhentelsen af oplysningerne uden den registrerede samtykke også vil være i strid med de almindelige behandlingsbetingelser i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1. Se nærmere herom i afsnit 7.6 nedenfor.

Derimod vil kommunen fortsat godt kunne indhente oplysninger om energiforbrug, hvis disse ikke kan henføres til enkeltpersoner eller til enkelte familier, men vedrører en bygning med flere boligenheder, forretninger eller kontorer mv. Ligeledes vil oplysningerne kunne videregives til kommunen via en datadistributør, hvis det sker i anonymiseret eller aggregeret form.

For så vidt angår adgangen til oplysninger om energiforbrug i datahubben, anses kommunen for tredjepart. Kommunens adgang til disse oplysninger forudsætter ifølge Energinet.dk's vilkår for adgangen til og brug af datahubben under alle omstændigheder derfor, at den pågældende kunde har givet kommunen tredjeparten fuldmagt hertil.

Hvis kommunen ønsker at indhente oplysninger om energiforbrug for private borgere til brug for den strategiske energiplanlægning uden den pågældendes samtykke, synes den eneste mulighed herefter at være, at kommunen indhenter oplysningerne direkte hos det enkelte energiselskab.

Når der overhovedet er grund til at overveje denne mulighed, skyldes det alene, at indhentelsen af oplysningerne fra energiselskaberne ikke er omfattet af den samme specifikke regulering som oplysningerne i BBR eller datahubben.

Det betyder, at oplysningerne i givet fald vil kunne indhentes uden den pågældendes samtykke med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvis kommunens strategiske energiplanlægning vel og mærke må anses for at være en opgave, der udføres i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse.

Den sidstnævnte betingelse forudsætter efter forordningens artikel 6, stk. 3, litra b, at grundlaget for kommunens opgaver i relation til strategisk energiplanlægning fremgår af dansk national ret, jf. afsnit 7.6 nedenfor. Det må dog formentlig antages, at det nødvendige nationale retsgrundlag foreligger i form af kommunalfuldmagtsreglerne sammenholdt med de formelle myndighedsopgaver, som kommunerne i hvert fald er pålagt på varmeplanområdet.

Forsyningsselskaberne selv vil formentlig kunne udlevere oplysningerne til kommunen uden forbrugernes samtykke med hjemmel i forordningens artikel 6, stk. 1, litra e eller f, da oplysningerne enten må anses for nødvendige af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller fordi forbrugernes interesse i beskyttelsen af oplysningerne ikke går forud for den legitime offentlige interesse, som knytter sig til kommunens strategiske energiplanlægning.

Et andet spørgsmål er imidlertid, om indhentelsen af de pågældende oplysninger hos forsyningsselskaberne selv reelt er en praktisk mulighed, da forsyningsselskaberne ikke er underlagt nogen oplysningspligt i forhold til kommunen.

Endelig skal det bemærkes, at et helt andet spørgsmål er, om kommunerne som led i den strategiske energiplanlægning må offentliggøre oplysninger om enkeltpersoners energiforbrug.

Som omtalt i afsnit 3.2 indeholdte den tidligere energisparebekendtgørelse et udtrykkeligt forbud herimod, som imidlertid ikke fremgår af den nugældende bekendtgørelse. Det må dog formentlig fortsat anses for tvivlsomt, om energispareformål i sig selv kan begrunde, at oplysningerne

ligeftrem offentliggøres, hvorimod f.eks. øget indhentelse af målerdata med samme formål som udgangspunkt vil være berettiget, jf. afsnit 5.1 nedenfor.

Hvis kommunen efter en eventuel viderebehandling af de oplysninger, som kommunen måtte have indhentet hos forsynings-selskaberne efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra e, påtænker også at offentliggøre oplysningerne, skal dette således ske i aggregeret eller anonymiseret form. Med aggregeret form menes, at det formentlig vil være tilstrækkeligt at offentliggøre oplysningerne som et gennemsnit for et mindre antal enfamiliehuse, på stikvejsniveau eller på et lignende overordnet niveau.

5. Brug af energiforbrugsdata i forbindelse med individuel energispare-rådgivning, herunder fjernaflæste målerdata

5.1. Forsyningsvirksomhedernes anvendelsesmuligheder

Det følger af energisparebekendtgørelsens § 6, stk. 1, at net- og distributionsvirksomhederne skal sikre, at der realiseres dokumenterbare energibesparelser gennem energispareprojekter i et omfang, der opfylder bekendtgørelsens energibesparelsesmål.

Net- og distributionsvirksomhedernes indsats skal efter bekendtgørelsens § 1, stk. 2, endvidere have fokus på realisering af energibesparelser i slutforbruget, som ikke ville være blevet realiseret uden net- og distributionsvirksomhedernes indsats.

Det følger af forsyningsvirksomhedernes generelle forpligtelse til at realisere energibesparelser i slutforbruget, at forsyningsvirksomhederne under alle omstændigheder vil kunne udsende generelt informationsmateriale til sine forbrugere med udgangspunkt i de kontaktoplysninger, som virksomheden i forvejen er i besiddelse af til brug for kundeforholdet.

En sådan anvendelse af de eksisterende kundeoplysninger må antages at kunne ske i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c og d, da behandlingen også står i et rimeligt forhold til energispareforpligtelsen og dennes formål.

Spørgsmålet er, om målgruppen for tilbud om individuel energisparerådgivning kan indsnævres yderligere med udgangspunkt i de oplysninger om den enkelte kundes energiforbrug, som forsyningsvirksomheden er i besiddelse af allerede.

Det kunne f.eks. være relevant, hvis forsyningsvirksomheden på baggrund af måleroplysninger kan konstatere, at en energiforbruger har et uøkonomisk forbrugsmønster på døgnbasis eller blot et højt energiforbrug i almindelighed.

Imod at bruge måleroplysningerne til målrettede tilbud om energirådgivning i dette tilfælde taler, at det uundgåeligt vil få et vist skær af profilering, også selvom tilbuddet ikke indebærer nogen retsvirkning i forhold til forbrugeren som sådan, jf. afsnit 7.8 ovenfor.

Vurderingen af behandlingsgrundlaget efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c og d, indebærer bl.a. også en stillingtagen til, hvorvidt formålet med behandlingen er fastsat i det nationale retsgrundlag, jf. artikel 6, stk. 4.

Netop denne stillingtagen kan i det konkrete tilfælde give anledning til tvivl. Det skyldes, at den nationale danske lovgiver ved tilblivelsen af BBR-lovens § 3, stk. 3, som udelukker anvendelsen af registrets oplysninger til kontrol med energiforbrug, netop afstod fra at tillade anvendelsen af oplysningerne som grundlag for at målrette oplysningsaktiviteter til forbrugere med et særlig højt energiforbrug, jf. afsnit 3.1.2. Det skal dog i den forbindelse også bemærkes, at BBR-oplysningerne om energiforbruget adskiller sig fra forsyningsvirksomhedernes egne oplysninger ved som udgangspunkt også at være tilgængelige for tredjemand, hvilket må antages dels også at have begrundet den skærpede regulering i BBR-loven.

Omvendt må det konstateres, at en mere effektiv energiforsyning og et mere effektivt forbrug i en ren EU-retlig sammenhæng faktisk anerkendes som en legitim interesse, der kan begrunde, at f.eks. oplysninger fra fjern-aflæste målere behandles uden den pågældendes samtykke. Det gælder, også selvom det ikke kan legitimere alle former for behandling, jf. afsnit 4.1.3, hvor Artikel 29-gruppens udtalelse om intelligent måling er nærmere omtalt.

Energistyrelsen har den 26. januar 2018 ligeledes bekræftet, at indsamling og behandling af målerdata ved hyppigere og intelligent fjernaflæsning kan ske uden forbrugers samtykke, hvis det sker til brug for driftsoptimering. Det gælder også, selvom måleraflysningen til disse formål nødvendigvis må ske med større hyppighed, end det egentlig er nødvendigt for at kunne fakturere forbrugeren.

Som hjemmel herfor henviser Energistyrelsen til forordningens artikel 6, stk. 1, litra e og f, der er omtalt nærmere i afsnit 7.6 nedenfor.

Begrundelsen er, at hyppigere fjernaflæsning kan afstedkomme en række fordele, herunder energioptimering i de respektive systemer, minimering af spild, identifikation af defekte og forkert indstillede varmeinstallationer, samt muligheden for at indføre lækagealarmer. Herudover peger styrelsen på de fordele, som den hyppigere fjernaflæsning også indebærer for slutbrugeren i kraft af en præcis afregning af det faktiske forbrug samt muligheden for at følge installationernes effektivitet og begrænse lækager.

Dog fremhæver Energistyrelsen også, at de såkaldte almindelige behandlingsprincipper i forordningens artikel 5 skal være overholdt, jf. om disse principper afsnit 7.5 nedenfor.

Det betyder bl.a., at der ikke ved fjernaflæsning må indsamles flere målerdata end de, der er nødvendige til opfyldelsen af de nærmere specificerede formål. Endvidere bør hyppigere fjernaflæsning ikke føre til, at målerdata opbevares i længere tid, end hvad der er nødvendigt henset til indsamlingsformålet.

Sammenfattende må det således antages, at forsyningsvirksomheden med udgangspunkt i de oplysninger om den enkelte kundes energiforbrug, som forsyningsvirksomheden er i besiddelse af allerede, godt vil kunne målrette tilbud om individuel energirådgivning over for den enkelte kunde.

Retsgrundlaget herfor må ligesom retsgrundlaget for forsynings-selskabernes brede oplysningsindsat antages at være forordningens artikel 6, stk. 1, litra c og d, da målrettede tilbud om energi-sparerådgivning må anses for et nødvendigt og rimeligt led i opfyldelsen af den energispareforpligtelse, som forsyningsvirksomhederne er pålagt efter energisparebekendtgørelsen.

Derimod vil forsyningsvirksomheden antageligvis ikke uden kundens samtykke kunne videregive oplysninger om energiforbruget til tredjemand. Forsyningsvirksomhedens indledende kontakt til kunden bør derfor også omfatte indhentelsen af kundens samtykke til, at forsyningsvirksomheden f.eks. overdrager kundekontakten til en energisparerådgiver.

5.2. Kommunernes anvendelsesmuligheder

Kommunernes muligheder for at anvende energiforbrugsdata i forbindelse med individuel rådgivning er undergivet de samme begrænsninger, som er beskrevet i afsnit 4.2 ovenfor vedrørende strategisk energiplanlægning.

Det betyder konkret, at kommunerne ikke uden forbrugers samtykke vil kunne indhente oplysninger om den pågældendes energiforbrug fra BBR eller datahubben med henblik på efterfølgende at kunne fremsende målrettede tilbud om rådgivning om energibesparelser til forbrugere med et særlig højt energiforbrug.

Disse begrænsninger følger ikke af databeskyttelsesforordningens behandlingsregler som sådan, men derimod af den specielle regulering, der gælder for behandlingen af de pågældende oplysninger efter BBR-lovens § 3, stk. 6, og af de vilkår Energinet.dk har opstillet for videregivelsen af oplysninger fra datahubben til tredjemand.

Derimod vil kommunen med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, formentlig godt kunne indhente de pågældende oplysninger direkte hos forsyningsvirksomhederne selv, som der nærmere er redegjort for i afsnit 4.2.

Ligeledes er der efter BBR-lovens § 3, stk. 6, ikke noget til hinder for, at kommunen fremsender tilbud om rådgivning til forbrugere, som er udvalgt ud fra andre BBR-oplysninger end oplysninger om energiforbrug. Kommunerne vil f.eks. således godt kunne fremsende tilbud til samtlige forbrugere i et givent område med ældre varmeinstallationer eller varmeinstallationer af en bestemt type.

Endelig vil oplysninger om energiforbruget til en vis grad også kunne udledes af bygningens energimærkningsrapport, der er offentligt tilgængelig. Kommunerne vil antageligvis godt med udgangspunkt i energimærkningsrapporterne kunne fremsende målrettede tilbud om rådgivning om energibesparelser til enkelte energiforbrugere med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, dvs. som led i udførelsen af en opgave i samfundets interesse.

6. Brug af energiforbrugsdata med henblik på brugerinddragelse

Det følger allerede af indsigtsretten efter databeskyttelsesforordningens artikel 15, stk. 1, at den registrerede har ret til adgang til de personoplysninger, som den dataansvarlige behandler om den registrerede.

Brug af fjernaflæste målere gør det f.eks. muligt at opfylde indsigtsretten via en mobilapp, hvor forbrugeren løbende kan følge med i ejendommens energiforbrug på timebasis.

Netop muligheden for sikre, at den registrerede nemt kan udøve sine rettigheder ved hjælp af værktøjer, der giver mulighed for direkte adgang til oplysninger, fremhæves i Artikel 29-gruppens udtalelse om intelligent måling som noget særlig positivt. Omvendt fremhæves det også i hvidbogen, at den direkte adgang til oplysningerne skal være tilstrækkelig for at opfylde indsigtsretten i den forstand, at adgangen f.eks. også skal omfatte det historiske energiforbrug i det omfang, hvis der hos den dataansvarlige fortsat behandles oplysninger herom.

Et andet spørgsmål er, om forsyningsvirksomheden via en sms kan sende oplysningerne til slutforbrugeren om dennes energiforbrug med tilhørende individuel benchmarking, uden at slutforbrugeren har givet sit samtykke hertil på forhånd.

Begrundelsen skulle i givet fald være, at dette vurderes at have en større adfærdsmæssig effekt på slutforbrugeren, end hvis den pågældende aktivt selv havde indhentet oplysningerne via en app.

Det må bero på en konkret afvejning, om en sådan uopfordret fremsendelse af oplysninger til slutforbrugeren efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra c og d, må anses for et nødvendigt og rimeligt led i forsyningsvirksomhedernes opfyldelse af deres energispareforpligtelse i henhold til energisparebekendtgørelsen.

På det foreliggende grundlag forekommer det tvivlsomt, om den øgede effekt herved i forhold til hvis forbrugeren selv indhentede oplysningerne på eget initiativ, står i et rimeligt forhold til slutforbrugeren interesse i ikke at modtage de pågældende oplysninger uanmodet.

Det må derfor anbefales, at slutforbrugeren samtykke til i givet fald at modtage oplysningerne på linje med andre servicemeddelelser mv. enten indhentes på forhånd, eller at slutforbrugeren vejledes om muligheden for aktivt at få indsigt i oplysningerne selv, når forsyningsvirksomhederne under alle omstændigheder skal opfylde deres oplysningspligt efter forordningens artikel 13 og 14.

7. Introduktion til databeskyttelsesforordningen og dens begreber

7.1. Indledning

Energiforbrugsdata for private borgere vil – i det omfang oplysningerne kan henføres til enkeltpersoner – have karakter af personoplysninger i persondatalovens²³ forstand. Persondataloven gælder for al behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. lovens § 1, stk. 1.

Persondataloven bliver med virkning fra den 1. maj 2018 afløst af databeskyttelsesforordningen²⁴ og den kommende databeskyttelseslov, som regeringen fremsatte lovforslag om den 25. oktober 2017²⁵. Den følgende introduktion tager udgangspunkt i denne kommende regulering.

Den kommende databeskyttelseslov fastsætter supplerende nationale bestemmelser om behandling af personoplysninger inden for det nationale råderum, som databeskyttelsesforordningen giver mulighed for.

Det gælder f.eks. i forhold til den registreredes rettigheder, hvor databeskyttelsesloven udnytter de muligheder, forordningen giver for at undtage oplysninger fra den dataansvarliges oplysningspligt (pligten til bl.a. at oplyse den registrerede om, at der behandles personoplysninger om vedkommende) og den registreredes indsigtsret (retten til at få indsigt i de oplysninger, der er registreret om vedkommende), hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser.

²³ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger som ændret senest ved lov nr. 410 af 27. april 2017.

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

²⁵ L 68 (2017-2018): Forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

Herudover indeholder databeskyttelsesloven en række supplerende bestemmelser om f.eks. behandling af cpr-oplysninger og behandling af oplysninger i markedsføringsøjemed, som ikke indskrænker, men derimod supplerer de almindelige bestemmelser i databeskyttelsesforordningen.

Ved siden af de almindelige regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven gælder endvidere fortsat en række bestemmelser rundt omkring i særlovgivningen, som regulerer behandlingen af personoplysninger på specifikke områder som f.eks. socialområdet og sundhedsområdet. For så vidt angår behandling af personoplysninger om energiforbrug, findes disse f.eks. BBR-loven, jf. afsnit 3.1 ovenfor.

Det følgende indeholder en overordnet beskrivelse af databeskyttelsesforordningens generelle regulering og den supplerende regulering i databeskyttelsesloven med særlig fokus på hvidbogens emneområde.

7.2. Hvad er personoplysninger?

Databeskyttelsesforordningen regulerer behandlingen af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling. Det følger af forordningens artikel 2, stk. 1, der samtidig fastslår, at forordningen også omfatter anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Ved personoplysninger forstås efter forordningens artikel 4, nr. 1:

"Enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person ('den registrerede'); ved identificerbar fysisk person forstås en fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet."

Kravet om, at personen skal være identificerbar, udtrykkes undertiden også omvendt i den forstand, at oplysningen skal være "personhenførbart".

For så vidt angår oplysninger om energiforbrug, betyder det, at oplysninger om energiforbruget i enkelt bolig anses for en personoplysning, hvis oplysningen kan henføres til en enkelt beboer eller eventuelt en familie. Det betyder omvendt også, at der ikke er tale om personoplysninger, hvis oplysningerne vedrører energiforbruget i en bygning med flere boligenheder, forretninger eller kontorer mv.

7.3. Behandlingsbegrebet

Begrebet behandling omfatter efter forordningens artikel 4, nr. 2:

"Enhver aktivitet eller række af aktiviteter – med eller uden brug af automatisk behandling – som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, genfindning, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse"

Behandlingsbegrebet er således særdeles bredt.

Behandling af oplysninger om energiforbrug omfatter bl.a. indsamlingen af de pågældende oplysninger ved hjælp af måling, videregivelsen af oplysningerne til den Offentlige InformationsServers datadistributører til brug for BBR samt anvendelsen af oplysningerne til brug for fakturering eller til at udvælge forbrugere, som skal have tilbud om individuel energisparerådgivning.

7.4. Dataansvarlige og databehandlere

Databeskyttelsesforordningen skelner mellem dataansvarlige og databehandlere.

Den dataansvarlige er den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed mv., som har ansvaret for og som skal sikre sig, at oplysningerne behandles i overensstemmelse med forordningens regler. Den dataansvarlige er således den, der bestemmer, med hvilke formål personoplysningerne må behandles, samt hvordan personoplysningerne må behandles og af hvem.

Databehandleren er derimod den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed mv., der behandler personoplysninger på den dataansvarliges vegne. Databehandleren bestemmer i modsætning til den dataansvarlige hverken hvordan eller med hvilke formål, der må behandles personoplysninger.

Hvem der må anses for henholdsvis dataansvarlig og databehandler for oplysninger om energiforbrug, kan give anledning til tvivl, hvis oplysningerne opbevares i et register, som ejes af tredjemand. Som eksempel kan nævnes, at den dataansvarlige myndighed for BBR er økonomi- og erhvervsministeren, selvom oplysningerne for en dels vedkommende indsendes af forsyningsselskaberne, og den daglige ajourføring af registret påhviler kommunerne.

Af Energinet.dk's vilkår for brug af datahubben for elleverandører fremgår det, at Energinet som udgangspunkt er dataansvarlig for de oplysninger, som elleverandøren er forpligtet til at indsende, mens elleverandøren selv er dataansvarlig for de oplysninger, der indsendes på frivillig basis.

Da både forsyningsselskaber og kommuner i relation til denne hvidbog forudsættes at behandle energiforbrugsdata til "egne" formål i form af strategisk energiplanlægning og energispareformål, vil de som udgangspunkt altid blive anset for dataansvarlige i relation til denne behandling. Det gælder både indhentelsen af de pågældende oplysninger via BBR eller datahubben og den videre anvendelse af oplysningerne ved henvendelse til enkelte forbrugere eller den generelle kortlægning af energiforbruget.

Det betyder konkret, at forsyningsselskaberne og kommunerne selv er ansvarlige for at sikre sig, at databeskyttelsesforordningens principper og betingelser for denne behandling er overholdt.

7.5. Principper for behandling af personoplysninger

I databeskyttelsesforordningens artikel 5 er der opregnet en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, som den dataansvarlige netop er ansvarlig for og skal kunne påvise, er overholdt.

Personoplysninger skal herefter først og fremmest behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde.

Herudover gælder der bl.a. et princip om formålsbegrænsning, der betyder, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål. Princippet betyder ikke, at oplysningerne kun må viderebehandles til brug for samme formål, som de blev indhentet til brug for oprindeligt. Formålet med viderebehandlingen må blot ikke være uforenelig med det oprindelige formål. Ved denne vurdering skal der efter forordningens artikel 6, stk. 4, bl.a. tages hensyn til enhver forbindelse mellem det formål, som personoplysningerne er indsamlet til, og formålet med den påtænkte viderebehandling, ligesom der bl.a. skal tages hensyn til den påtænkte viderebehandlings mulige konsekvenser for de registrerede.

Endvidere gælder der et princip om dataminimering, hvorefter behandlingen skal være tilstrækkelig, relevant og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til formålet.

Hvis kundeoplysninger, der med forbrugerens samtykke oprindeligt er indsamlet til brug for fakturering eller udsendelse af servicemeddelelser mv., anvendes til andre formål efterfølgende, må det overvejes, om den fornyede anvendelse af oplysninger er i overensstemmelse med princippet om formålsbegrænsning.

Personoplysninger om energiforbrug vil til gengæld ofte være indsamlet med et relativt bredt formål for øje, herunder til brug for opfyldelsen af forsyningsvirksomhedernes indberetningspligt til BBR.

Om den fornyede behandling lever op til princippet om formålsbegrænsning, eller forbrugerens samtykke skal indhentes på ny, vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering.

7.6. Behandling af almindelige oplysninger

Det følger af den centrale bestemmelse i forordningens artikel 6, stk. 1, at en behandling kun er lovlig, hvis ét af mindst følgende forhold gør sig gældende:

"a) Den registrerede har givet samtykke til behandling af sine personoplysninger til et eller flere specifikke formål.

b) Behandling er nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelse af en kontrakt.

c) Behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.

d) Behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser.

e) Behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

f) Behandling er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der kræver beskyttelse af personoplysninger, går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn."

Udgangspunktet efter artikel 6, stk. 1, litra a, er således, at behandling af

personoplysninger altid kan finde sted, hvis det sker med den registreredes samtykke.

Forordningens artikel 7 opregner en række betingelser, som samtykket skal opfylde. Bl.a. følger det af artikel 7, stk. 1, at den dataansvarlige skal kunne påvise, at samtykket rent faktisk er meddelt, ligesom den registrerede til enhver tid skal kunne trække samtykket tilbage, jf. stk. 3. Det følger endvidere af stk. 4, at samtykket skal være givet frit. Ved denne vurdering skal der - hvis samtykket udgør en betingelse for en kontrakt - tages størst muligt hensyn til, om behandlingen af de pågældende oplysninger rent faktisk er nødvendig for kontraktens opfyldelse.

Hvis behandlingen sker uden den pågældendes samtykke, skal behandlingen for at være lovlig derimod opfylde mindst én af betingelserne i litra b-f.

Forordningens artikel 6, stk. 2 og 3, giver medlemsstaterne mulighed for at opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser, om hvornår en behandling må anses for nødvendig til opfyldelsen af en retlig forpligtelse efter artikel 6, stk. 1, litra c, eller nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt, jf. litra d.

I disse tilfælde skal grundlaget for behandlingen efter forordningens artikel 6, stk. 3, enten følge af EU-retten eller af medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt. Formålet med behandlingen skal være fastlagt i dette retsgrundlag eller stå i et rimeligt forhold til den opgave, som den dataansvarlige har fået pålagt. Retsgrundlaget skal endvidere også i sig selv opfylde et formål i samfundets interesse og stå i rimeligt forhold til det legitime mål, der forfølges.

Afvejningsreglen i artikel 6, stk. 1, litra f, der undertiden også betegnes "værdispringsreglen", gælder efter bestemmelsen ikke for behandling, der udføres af offentlige myndigheder som led i deres opgavevaretagelse.

Det betyder, at offentlige myndigheder som retsgrundlag for behandlingen altid skulle henvise til et retsgrundlag i form af en kontrakt eller en national retsregel, med mindre behandlingen er begrundet i vitale interesser, jf. litra d.

Forsyningsselskaber, der ikke tilhører den offentlige forvaltning, vil som retsgrundlag for behandlingen derimod også kunne anvende værdispringsreglen i litra f.

Personoplysninger om energiforbrug vil som udgangspunkt altid kunne behandles med den registreredes samtykke. Uden samtykke vil oplysningerne derimod alene kunne behandles, herunder indsamles og videregives, hvis en af de andre betingelser i artikel 6, stk. 1, er opfyldt. Det er f.eks. tilfældet, hvis behandlingen er nødvendig og står i et rimeligt forhold til en opgave i samfundets interesse, som forsyningsvirksomheden har fået pålagt.

Som eksempel på en sådan opgave kan nævnes forsyningsvirksomhedernes pligt til at kortlægge energiforbruget i deres forsyningsområde i henhold til energisparebekendtgørelsen.

Om udførelsen af denne opgave så nødvendiggør behandling af personoplysninger om energiforbrug (i modsætning til anonymiserede eller aggregerede oplysninger) må imidlertid bero på en konkret vurdering.

7.7. Behandling af følsomme oplysninger

Visse kategorier af personoplysninger anses for følsomme oplysninger, som efter forordningens artikel 9, stk. 1, som udgangspunkt ikke må behandles.

Det drejer sig om personoplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt behandling af genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering.

Forordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j, opregner en række tilfælde, hvor følsomme oplysninger undtagelsesvis må behandles alligevel.

Udover tilfælde, hvor den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke, jf. litra a, gælder det f.eks., hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, jf. litra g.

Personoplysninger, der ikke er omfattet af forordningens artikel 9, stk. 1, betegnes også "ikke-følsomme" eller "almindelige" personoplysninger.

Personoplysninger om energiforbrug udgør ikke følsomme oplysninger efter forordningens artikel 9, stk. 1, men derimod almindelige personoplysninger. Det betyder, at behandlingen om energiforbrug alene skal opfylde en af betingelserne i forordningens artikel 6, stk. 1.

7.8. Profilering

Profilering og anden automatisk behandling af personoplysninger er særligt reguleret i forordningens artikel 22, stk. 1 og 2.

Begrebet profilering omfatter efter forordningens præambelbetragtning nr. 71:

"Enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, der evaluerer de personlige forhold vedrørende en fysisk person, navnlig for at analysere eller forudsige forhold vedrørende den registreredes arbejdsindsats, økonomisk situation, helbred, personlige præferencer eller interesser, pålidelighed eller adfærd eller geografiske position eller bevægelser, når den har retsvirkning for den pågældende eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende."

Den registrerede har efter forordningens artikel 22, stk. 1, som udgangspunkt ret til ikke at være genstand for en afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende.

Det gælder efter artikel 22, stk. 2, dog ikke hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil, eller hvis den automatiske behandling er nødvendig for indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt mellem den registrerede og den dataansvarlig eller er hjemlet i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, og som også fastsætter passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser.

Profilering i databeskyttelsesforordningens forstand dækker den situation, hvor der sker en automatisk evaluering af en privatperson ud fra de personoplysninger, som den dataansvarlige har registreret og løbende registrerer om den pågældende, og resultatet af denne evaluering får betydning for personens retsstilling senere. Som eksempel kan nævnes forsikringssselskaber, der fastsætter præmien for et forsikringsprodukt ud fra oplysninger om den forsikredes hidtidige adfærd.

Personoplysninger om energiforbrug vil i praksis kunne anvendes på en måde, der nærmer sig profilering i forordningens forstand, hvis tilbud om individuel energirådgivning f.eks. målrettes forbrugere, der har et uøkonomisk energiforbrug på timebasis over en længere periode.

Selve tilbuddet om individuel rådgivning kan dog næppe anses for at have nogen selvstændig retsvirkning eller betydelig påvirkning i forhold til forbrugeren, som bringer behandlingen ind under forordningens artikel 22. Det ville derimod formentlig være tilfældet, hvis forbrugeren historiske energiforbrug dannede grundlag for at indplacere forbrugeren på et særligt byrdefuldt taksttrin eller lignende, uden at dette havde relation til den pågældendes aktuelle energiforbrug eller energiforbruget over en løbende periode.

7.9. Den registreredes rettigheder

Udover at regulere selve behandlingen af personoplysninger giver forordningen også den registrerede en række rettigheder, som fremgår af forordningens afdeling III.

Disse rettigheder omfatter navnlig den oplysningspligt, som den dataansvarlige har over for den registrerede efter artikel 13 og 14, og den registreredes indsigtret efter artikel 15.

Hertil kommer bl.a. retten til at få urigtige oplysninger berigtiget efter artikel 16, "retten til at blive glemt" efter artikel 17 samt retten efter artikel 21 til at gøre indsigelse over for en behandling, som ikke har det fornødne retsgrundlag efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra e eller f.

Den dataansvarlige skal som led i sin oplysningspligt efter artikel 13 og 14 altid bl.a. oplyse den registrerede om formålet med den behandling, som personoplysningerne skal bruges til, og om retsgrundlaget for behandlingen. Den dataansvarlige skal bl.a. også give oplysning om eventuelle modtagere eller kategorier af modtagere af personoplysningerne.

Den registrerede skal endvidere altid oplyses om, hvis allerede indsamlede oplysninger påtænkes viderebehandlet til et andet formål, end det som de blev indsamlet til oprindeligt. Det gælder også, selvom formålet med

viderebehandlingen ikke er uforeneligt med det oprindelige formål, og et allerede meddelt samtykke til den oprindelige behandling ikke skal indhentes på ny.

Hertil kommer en række ikke-obligatoriske oplysninger, som den dataansvarlige kun skal meddele, hvis de er nødvendige for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling. Det gælder bl.a. oplysninger om det tidsrum, hvor personoplysningerne vil blive opbevaret.

Oplysningspligten gælder kun, hvis den registrerede ikke er bekendt med oplysningerne allerede.

Den nærmere gennemførelse af oplysningspligten afhænger af, om oplysningerne er indsamlet hos den registrerede selv eller ikke.

Hvis oplysningerne er indsamlet hos den registrerede selv, betyder det bl.a., at oplysningspligten skal iagttages senest på det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet.

Da indsamlingen af oplysninger hos den registrerede selv i praksis oftest vil ske med den pågældendes samtykke, vil samtykket som udgangspunkt anses for at omfatte det behandlingsformål, som fremgår af oplysningerne til den registrerede. Oplysningerne om behandlingsformålet har derfor betydning for vurderingen af, om princippet om formålsbegrænsning fortsat må anses for opfyldt ved en eventuel viderebehandling af oplysningerne efterfølgende.

Er oplysningerne ikke indsamlet hos den registrerede, skal den dataansvarlige meddele oplysningerne inden for en rimelig frist efter indsamlingen, men som udgangspunkt senest inden for en måned under hensyntagen til de specifikke forhold.

Den registreredes indsigtret efter artikel 15 indebærer bl.a. en ret for den registrerede til at få adgang til personoplysningerne. Hvis den registrerede indgiver anmodningen elektronisk, og medmindre den registrerede anmoder om andet, udleveres oplysningerne i en almindeligt anvendt elektronisk form.

Når personoplysninger om energiforbrug behandles til brug for bl.a. energispareformål, skal den dataansvarlige oplyse forbrugeren herom. Det gælder også, hvis oplysningerne oprindeligt er indsamlet hos forbrugeren selv med dennes samtykke, men nu påtænkes viderebehandlet til brug for et andet formål. Det samme gælder kontaktoplysninger, der er indhentet med den registreredes samtykke til brug for fakturering og servicemeddelelser mv.

Hvis kontaktoplysningerne bruges som udgangspunkt for målrettede energispareaktiviteter uden forbrugers samtykke, vil forbrugeren under alle omstændigheder således skulle oplyses om, at oplysningerne nu også anvendes til andre formål, end dem de oprindeligt blev indsamlet til.

7.10. Supplerende regler i databeskyttelsesloven om cpr-oplysninger mv.

Databeskyttelsesloven indeholder endvidere en række regler, som supplerer databeskyttelsesforordningens regler i dansk lovgivning.

Oplysninger om personnummer (cpr-oplysninger) anses således ikke for følsomme oplysninger i databeskyttelsesforordningens forstand, men er fortsat omfattet af en særlig regulering i databeskyttelseslovens § 11.

Det følger af § 11, stk. 1, at offentlige myndigheder kan behandle oplysninger om personnummer med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer.

For så vidt angår privates behandling af cpr-oplysninger, skal denne efter § 11 stk. 2, som udgangspunkt enten have hjemmel i lovgivningen, eller den registrerede skal have givet samtykke hertil.

Herudover må private navnlig kun videregive cpr-oplysninger i helt særlige tilfælde, herunder hvis det sker til videnskabelige eller statistiske formål, eller når videregivelsen er et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art, og når videregivelsen er af afgørende betydning for at sikre en entydig identifikation af den registrerede, eller videregivelsen kræves af en offentlig myndighed.

Databeskyttelsesloven indeholder også en række supplerende regler i §§ 13-14 om videregivelse af personoplysninger i markedsføringsøjemed.

Det følger således af § 13, stk. 1, at en virksomhed ikke må videregive oplysninger om en forbruger til en anden virksomhed til brug ved direkte markedsføring eller anvende oplysningerne på vegne af en anden virksomhed i dette øjemed, medmindre forbrugeren har givet sit udtrykkelige samtykke hertil.

Det gælder efter stk. 2 dog ikke, hvis der er tale om generelle kundeoplysninger, der danner grundlag for inddeling i kundekategorier, og hvis betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra f, er opfyldt, dvs. hvis behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der kræver beskyttelse af personoplysninger, går forud herfor.

Sådanne generelle kundeoplysninger kan ifølge lovforslagets bemærkninger f.eks. omfatte oplysninger om kundens navn, adresse, køn og alder. Det samme anføres at gælde generelle oplysninger om f.eks., at kunden er husejer, bilejer, computerejer og lignende samt f.eks. oplysninger om, at der er tale om en kunde til fritidsartikler, til baby- og småbørnsartikler, til økologiske varer, til vin- og spiritus eller andre generelt afgrænsede varegrupper.

Forsyningsselskaberne vil som led i kundeforholdet indsamle personlige oplysninger om den enkelte slutbruger. Disse oplysninger omfatter bl.a. navn, adresse, cpr-nummer, e-mailadresse og telefonnummer (til brug for servicemeddelelser mv. via sms). Cpr-oplysningerne vil generelt ikke kunne videregives, heller til brug for energispareformål, uden kundens samtykke.

De øvrige kundeoplysninger vil uden kundens samtykke derimod godt kunne videregives til en privat aktør som f.eks. en energirådgiver. Det gælder som udgangspunkt også selvom videregivelsen i det konkrete tilfælde må antages primært at ske i markedsføringsøjemed. Personoplysninger om energiforbrug vil derimod ikke kunne videregives til brug for markedsføringsformål alene.

Aarhus, den 28. februar 2018

Asger Janfelt